

Udskriftsdato: 31. december 2025

KEN nr 9104 af 01/03/2018 (Gældende)

Ankestyrelsens principafgørelse 6-18 om socialpædagogisk bistand - personkreds - særlige sociale problemer

Ministerium: Social- og Boligministeriet

Journalnummer: 2016-2131-51389

Ankestyrelsens principafgørelse 6-18 om socialpædagogisk bistand - personkreds - særlige sociale problemer

Principafgørelsen fastslår

Kommunen skal yde socialpædagogisk støtte til borgere med betydelig nedsat fysisk eller psykisk funktionsevne og borgere med særlige sociale problemer, som medfører et behov for hjælp, omsorg, støtte eller optræning og hjælp til udvikling af færdigheder.

Det er ikke en betingelse, at den betydelige funktionsnedsættelse eller de særlige sociale forhold er varige, eller at borgeren har en diagnose. Socialpædagogisk støtte kan bevilges samtidig med, at borgerens forhold er under afklaring, fx fordi behandlingsmulighederne ikke er udtømte, at borgeren er under helbredsmæssig udredning, eller fordi uddannelses- og beskæftigelsesmuligheder ikke er afklaret.

Socialpædagogisk støtte kan bevilges til borgere, der har ressourcer til at kunne klare sig selv på nogle områder, men samtidig har behov for hjælp på andre områder.

Hjælpen skal ydes uanset borgerens boform – altså også til borgere, der bor på plejehjem eller i lignende boformer – og kan ydes i kombination med anden støtte, men kommunen er ikke forpligtet til at yde hjælpen i form af en fast og kontinuerlig støtteperson. Hjælpen skal tage udgangspunkt i den enkeltes individuelle situation med respekt for den enkeltes egne behov og ressourcer.

Støtte til både selvvalgte og sociale aktiviteter og ikke selvvalgte aktiviteter

Der kan bevilliges hjælp til både vedligeholdelse og udvikling af færdigheder til borgere med betydelig funktionsnedsættelse eller særlige sociale problemer, hvis de har behov herfor, for at de så vidt muligt kan leve et liv på, på lige fod med andre (kompensationsprincippet).

Der kan ydes hjælp til at åbne post og få reageret på breve, hjælp til at planlægge og overholde aftaler med fx bank, læge, jobcenter eller det psykiatriske behandlingssystem, og hjælp til at bryde social isolation. Hjælpen kan ydes både i og uden for hjemmet.

Det afgørende er, at hjælpebehovet er en følge af den nedsatte funktionsevne eller de særlige sociale problemer, og at borgeren ikke er – eller kan – kompenseres på anden vis.

Kommunen kan ikke gå ud fra, at borgeren kan få hjælp fra andre myndigheder – eller andre afdelinger i samme kommune – men skal undersøge, om det faktisk er en mulighed som borgeren kan benytte, og som kan dække borgerens behov. Der kan ydes socialpædagogisk bistand til, at hjælpe borgeren med at kontakte andre myndigheder, afdelinger eller sektorer.

Særlige sociale problemer

Særlige sociale problemer kan fx være misbrug og hjemløshed, der fører til, at borgeren ikke er i stand til at benytte sig af samfundets tilbud og muligheder. Der skal være tale om, at borgerens livsudfoldelse er begrænset i et sådant omfang, at han/hun ikke kan leve et liv på lige fod med andre.

Om sproglige problemer kan føre til, at en person ”har et særligt socialt problem”, må bero på en vurdering af omfanget af det afledte behov for støtte, og i hvilket omfang de manglende sprogkunderskaber forhindrer borgeren i at benytte sig af samfundets almindelige tilbud. Ved vurderingen må ligeledes inddrages, om borgeren kan kompenseres på anden vis, fx ved tilbud om sprogundervisning og/eller almindelig tolkebistand.

Ved almindelig tolkebistand forstås tolkning af breve og hjælp til kommunikation i enkeltstående situationer – eksempelvis møder med offentlige myndigheder – hvor det skal sikres, at borgeren har opnået fuld forståelse af en samtale eller lignende. Der kan således ikke henvises til brugen af almindelig tolkning, når de sproglige problemer er af en sådan karakter, at borgeren ikke selvstændigt kan begå sig i almindelige dagligdags situationer.

I de konkrete sager havde begge ægtefæller ret til socialpædagogisk støtte. Ankestyrelsen vurderede, at omfanget af deres sproglige problemer sammenholdt med de øvrige følger af deres analfabetisme, bl.a. manglende talforståelse, manglende kendskab til klokkeslæt, manglende evne til at anvende fx en hæveautomat, udgør et særligt socialt problem, som begrænser ægteparrets muligheder i et sådan omfang, at de ikke kan benytte sig af samfundets almindelige tilbud og leve et liv på lige fod med andre. Ankestyrelsen vurderede også, at det – henset til ægtefællernes alder – ikke var muligt at kompensere dem på anden vis.

Baggrund for at behandle sagerne principielt

Ankestyrelsen har behandlet to sager principielt. Det har vi gjort for at afklare om følgerne af analfabetisme kan være omfattet af begrebet særlige sociale problemer i servicelovens § 85, om socialpædagogisk støtte. Formålet med afklaringen er desuden at få beskrevet hvilke overordnede kriterier, der kan indgå i vurderingen af, om der er tale om ”særlige sociale problemer”.

Reglerne

Love og bekendtgørelser

Lov om social service (serviceloven), senest bekendtgjort i lovebekendtgørelse nr. 102 af 29. januar 2018.

- § 85, om socialpædagogisk støtte

Praksis

Gældende:

Følgende principafgørelser er brugt ved afgørelsen og gælder stadig:

60-15: Principafgørelsen fastslår, at borgere med betydelig nedsat psykisk og fysisk funktionsevne eller særlige sociale problemer kan have ret til at modtage socialpædagogisk støtte under kortere ophold uden

for borgerens bopæl. Kommunen skal yde den nødvendige hjælp og støtte efter servicelovens regler om socialpædagogisk støtte, så borgere med betydelig nedsat psykisk og fysisk funktionsevne eller særlige sociale problemer så vidt muligt er stand til at leve og udfolde sig som andre, der ikke har en funktionsnedsættelse.

29-17: Principafgørelsen fastslår, at det skal indgå i kommunens vurdering af om borgeren er omfattet af personkredsen, om den hjælp der er behov for, falder ind under den form for støtte der kan ydes efter bestemmelsen, og om behovet for støtte er en følge af borgerens funktionsnedsættelse eller sociale problemer.

Kasserede:

Følgende principafgørelser er kasserede og gælder ikke længere (historisk):

C-22-03: Principafgørelsen fastslog, at socialpædagogisk støtte skal ydes uanset boform. Praksis er indarbejdet i denne principafgørelse.

C-3-06: Principafgørelsen fastslog, at vurderingen af en persons hjælpebehov skal ske ud fra kompensationsprincippet. Praksis er indarbejdet i denne principafgørelse.

C-38-07: Principafgørelsen fastslog, at det er afgørende, at hjælpen tager udgangspunkt i den enkeltes individuelle situation, med respekt for vedkommendes behov og ressourcer. Praksis er indarbejdet i denne principafgørelse.

78-14: Principafgørelsen fastslog, at socialpædagogisk støtte kan ydes i meget varieret form, med både vedligeholdende og udviklende socialpædagogisk indhold, til borgere med både midlertidige og varige behov for støtte. Det er ikke en betingelse, at der er tale om en varig funktionsnedsættelse eller varige sociale problemer, eller at borgeren har en diagnose. Praksis er indarbejdet i denne principafgørelse.

Vejledninger

Vi har også anvendt Vejledning om servicelovens formål og generelle bestemmelser i loven nr. 9347 af 28. marts 2017 (vejledning nr. 1 til serviceloven)

- Pkt. 1 om lovens overordnede formål
- Pkt. 3 om formålet med indsats over for voksne

Vi har desuden anvendt Vejledning om hjælp og støtte efter serviceloven nr. 9341 af 8. maj 2015 (vejledning nr. 2 til serviceloven)

- Pkt. 21 om socialpædagogisk bistand
- Pkt. 22 om formålet med socialpædagogisk bistand
- Pkt. 23 om generelle betingelser for socialpædagogisk bistand
- Pkt. 25 om bistandens art

Den konkrete afgørelse

Du har klaget over X Kommunes afgørelse om ophør af socialpædagogisk støtte. X Kommune afgjorde sagen den 9. september 2016.

Ankestyrelsen har nu afgjort din sag.

Resultatet er:

- Du har ret til socialpædagogisk støtte.

Det betyder, at vi ændrer kommunens afgørelse.

Kommunen skal derfor genoptage din socialpædagogiske støtte.

Begrundelse for afgørelsen

Sådan vurderer vi sagen

Ankestyrelsen vurderer, at du er omfattet af personkredsen, der har ret til socialpædagogisk støtte.

Vi vurderer, at dine sproglige vanskeligheder og analfabetisme har et sådant omfang, at der er tale om et særligt socialt problem, som gør, at du ikke kan leve et liv på lige fod med andre.

Vi vurderer også, at det ikke er sandsynliggjort, at du kan kompenseres på anden vis.

Hvad er afgørende for resultatet

Vi lægger vægt på, at du er analfabet, og at du ikke taler eller forstår dansk, men kun farsi.

Det fremgår af udredningen, at du

- ikke taler eller forstår dansk
- ikke har gået i skole og ingen uddannelse har
- ikke kan finde ud af talværdier og kombinationer
- har haft store problemer med at lære at forstå værdien af den danske krone
- ikke har forståelse for tid, og ikke kender klokken
- ikke kan anvende digitale løsninger – dankort, hæveautomat, digital post og digitalt komfur m.v.
- ikke kan anvende offentlig transport, da du ikke kan læse skilte og tidsplaner

Vi lægger herudover vægt på, at du har behov for støtte til, at:

- få læst og reageret på post
- forstå økonomi
- bestille tid hos læge, tandlæge, optiker m.v.
- overholde aftaler
- arrangere transport til undersøgelser m.v.
- kontakte myndigheder, boligforening, postbutik o.l.

Vi lægger endvidere vægt på dine oplysninger om, at du og din ægtefælle har et meget begrænset netværk i Danmark.

Vi er opmærksomme på, at kommunen har vurderet, at du vil være i stand til at opsøge den relevante tolkebistand i dit nærområde. Det ændrer ikke ved resultatet, fordi dit støttebehov er mere omfattende end blot et almindeligt behov for tolkning, og fordi det vurderes, at du er omfattet af personkredsen, der har ret til socialpædagogisk støtte.

Vi bemærker desuden, at du på grund af dine vanskeligheder med tidsforståelse ikke kan anvende tolkebistand, som kun er tilgængelig på specifikke tidspunkter – uden samtidig at få støtte til at møde op på de rigtige tidspunkter.

Oplysningerne fremgår særligt af udredningen og status fra din bostøtte.

Om reglerne

Kommunen skal yde den nødvendige hjælp og støtte efter servicelovens regel om socialpædagogisk støtte, så borgere med betydelig nedsat psykisk og fysisk funktionsevne eller særlige sociale problemer så vidt muligt er i stand til at leve og udfolde sig som andre, der ikke har en funktionsnedsættelse. Hvis borgeren modtager anden støtte, skal kommunen vurdere, om borgeren allerede er kompenseret for sit behov for socialpædagogisk støtte. Kommunen skal i den forbindelse forholde sig til, om borgeren modtager socialpædagogisk støtte som en integreret del af et botilbud eller anden støtte, der kan opfylde samme støttebehov. Kommunen skal sikre, at borgeren ikke bliver dobbeltkompenseret for det samme støttebehov. Vi henviser til principafgørelse 60-15.

Kommunen skal foretage en konkret vurdering af borgerens behov for hjælp. Det er ikke en betingelse, at den betydelige funktionsnedsættelse eller de særlige sociale forhold er varige, eller at borgeren har en diagnose. Socialpædagogisk støtte kan bevilges til borgere, der har ressourcer til at kunne klare sig selv på nogle områder, men samtidig har behov for hjælp på andre områder.

Den støtte, der kan bevilges hjælp til, varierer meget og afhænger af den enkelte borgers behov. Det kan være hjælp, omsorg eller støtte, samt optræning og hjælp til udvikling af færdigheder. Der kan både være tale om vedligeholdende og udviklende socialpædagogisk støtte. Vi henviser til principafgørelse 78-14.

Mødebehandling

Sagen er behandlet på møde. På mødet stemmer deltagerne om resultatet. Der er ikke enighed om afgørelsen. En mødedeltager mener, at du er kompenseret med den tolkebistand kommunen har tilbudt dig.

Sag nr. 2, j.nr. 2016-2131-51600

Du har klaget over X Kommunes afgørelse om ophør af socialpædagogisk støtte. X Kommune afgjorde sagen den 6. september 2016.

Ankestyrelsen har nu afgjort din sag.

Resultatet er:

- Du har ret til socialpædagogisk støtte.

Det betyder, at vi ændrer kommunens afgørelse.

Kommunen skal derfor genoptage din socialpædagogiske støtte.

Begrundelse for afgørelsen

Sådan vurderer vi sagen

Ankestyrelsen vurderer, at du er omfattet af personkredsen, der har ret til socialpædagogisk støtte.

Vi vurderer, at dine sproglige vanskeligheder og analfabetisme har et sådant omfang, at der er tale om et særligt socialt problem, som gør at du ikke kan leve et liv på lige fod med andre.

Vi vurderer også, at det ikke er sandsynliggjort, at du kan kompenseres på anden vis.

Hvad er afgørende for resultatet

Vi lægger vægt på, at du er analfabet, samt at du ikke taler eller forstår dansk, men kun farsi.

Det fremgår af udredningen, at:

- du ikke taler eller forstår dansk
- du ikke har gået i skole og ingen uddannelse har
- du ikke kan finde ud af talværdier og kombinationer
- du har svært ved at forstå værdien af den danske krone
- du ikke har forståelse for tid, og ikke kender klokken
- du ikke kan anvende digitale løsninger – dankort, hæveautomat, digital post og digitalt komfur m.v.
- du ikke kan anvende offentlig transport, da du ikke kan læse skilte og tidsplaner

Vi lægger herudover vægt på, at du har behov for støtte til, at:

få læst og reageret på post

- forstå jeres økonomi
- bestille tid hos læge, tandlæge, optiker m.v.
- overholde aftaler
- arrangere transport til undersøgelser m.v.
- kontakte myndigheder, boligforening, postbutik o.l.

Vi lægger endvidere vægt på dine oplysninger om, at du og din ægtefælle har et meget begrænset netværk i Danmark.

Vi er opmærksomme på, at kommunen har vurderet, at du vil være i stand til at opsøge den relevante tolkebistand i dit nærområde. Det ændrer ikke ved resultatet, fordi dit støttebehov er mere omfattende end blot et almindeligt behov for tolkning, og fordi det vurderes, at du er omfattet af personkredsen, der har ret til socialpædagogisk støtte.

Vi bemærker desuden, at du på grund af dine vanskeligheder med tidsforståelse ikke kan henvises til at anvende tolkebistand, som kun er tilgængelig på specifikke tidspunkter, uden samtidig at få støtte til at møde op på de rigtige tidspunkter.

Oplysningerne fremgår særligt af udredningen og status fra din bostøtte.

Om reglerne

Kommunen skal yde den nødvendige hjælp og støtte efter servicelovens regel om socialpædagogisk støtte, så borgere med betydelig nedsat psykisk og fysisk funktionsevne eller særlige sociale problemer så vidt muligt er i stand til at leve og udfolde sig som andre, der ikke har en funktionsnedsættelse. Hvis borgeren modtager anden støtte, skal kommunen vurdere, om borgeren allerede er kompenseret for sit behov for socialpædagogisk støtte. Kommunen skal i den forbindelse forholde sig til, om borgeren modtager socialpædagogisk støtte som en integreret del af et botilbud eller anden støtte, der kan opfylde samme støttebehov. Kommunen skal sikre, at borgeren ikke bliver dobbeltkompenseret for det samme støttebehov. Vi henviser til principafgørelse 60-15.

Kommunen skal foretage en konkret vurdering af borgerens behov for hjælp. Det er ikke en betingelse, at den betydelige funktionsnedsættelse eller de særlige sociale forhold er varige, eller at borgeren har en diagnose. Socialpædagogisk støtte kan bevilges til borgere, der har ressourcer til at kunne klare sig selv på nogle områder, men samtidig har behov for hjælp på andre områder.

Den støtte, der kan bevilges hjælp til, varierer meget og afhænger af den enkelte borgers behov. Det kan være hjælp, omsorg eller støtte, samt optræning og hjælp til udvikling af færdigheder. Der kan både være tale om vedligeholdende og udviklende socialpædagogisk støtte. Vi henviser til principafgørelse 78-14.

Mødebehandling

Sagen er behandlet på møde. På mødet stemmer deltagerne om resultatet. Der er ikke enighed om afgørelsen. En mødedeltager mener, at du er kompenseret med den tolkebistand kommunen har tilbudt dig.